

1. Resumé

Elever og studerende udsætter sig dagligt for risici: Ventilationsanlæg, der ikke fungerer, giver dårligt indeklima, utætte vinduer udsætter elever for træk og kulde, og i enkelte tilfælde er studerende kommet alvorligt til skade på grund af manglende instruktion og risikovurdering.

Elevers og studerendes arbejdsmiljø reguleres ved udførelse af praktiske øvelser af arbejdsmiljølovens udvidede område og ved modtagelse af teoretisk undervisning af embedslægeinstitutionen. Embedslægeinstitutionen er tillagt rådgivende og vejledende opgaver af generel sundhedsmæssig karakter – herunder smitsomme sygdomme og spørgsmål om hygiejniske forhold.

Opdelingen mellem teori og praksis virker usammenhængende og giver nogle vanskeligheder ved afgrænsning. Tydelige eksempler på dårligt arbejdsmiljø på uddannelsesinstitutionerne vidner om, at reguleringen ikke effektivt sikrer elever og studerende et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

I Sverige har man fundet en generel løsning ved også at lade elever og studerende være omfattet af arbejdsmiljøloven under modtagelse af teoriundervisning.

For at sikre elevmedvirken i sikkerhedsudvalgene fik eleverne ved revidering af arbejdsmiljøloven i Sverige i 1990 krav på deltagelse i det organiserede arbejdsmiljøarbejde i sikkerhedsudvalgene. I 1990 blev også folkeskoler og gymnasier omfattet af arbejdsmiljøloven.

Arbejdsskadestyrelsen i Sverige har efterfølgende konstateret et fald i antallet af arbejdsulykker blandt mindreårige fra ca. 1.600 ulykker i 1990 til 138 i 1995. De erfaringer kan der ikke ses bort fra i en diskussion om elevers og studerendes arbejdsmiljø i Danmark.

For at sikre, at der på den enkelte uddannelsesinstitution ved fordelingen af ressourcerne også tages hensyn til elever og studerende og ikke kun lærerne og det øvrige personale, skal kravene til et sikkert og sundt arbejdsmiljø være ens.

Det sikres ved, at elever og studerende har krav på deltagelse i sikkerhedsudvalgene, et sikkert og sundt arbejdsmiljø ved modtagelse af teoretisk undervisning, og at Arbejdstilsynet også dækker elever og studerende.

Det sker bedst ved at udvide arbejdsmiljøloven til også at omfatte elever og studerende.

2. Kortlægning af elevers og studerendes arbejdsmiljø

Meget få undersøgelser af elevers og studerendes arbejdsmiljø

Undersøgelser af elevers og studerendes arbejdsmiljø er mangelfulde. Enten er de iværksat ved enkeltinitiativer fra kommuner eller amter ved undersøgelse af skoler, eller også har de fokuseret på enkelte sundhedsområder som eksempelvis Sundhedsstyrelsens undersøgelse af astma og børn i 1984 og Forebyggelsesrådet i 1984 med »rygproblemer og skolebørn«.

Nedsættelse af tværministeriel arbejdsgruppe om elevers og studerendes sikkerhed og sundhed

Efter Folketingets Uddannelsesudvalgs samråd i januar 1995 med arbejdsministeren og undervisningsministeren om elevers og studerendes arbejdsmiljø nedsatte regeringen en tværministeriel arbejdsgruppe, der i kommissoriet bl.a. fik til opgave at kortlægge de sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold for elever og studerende. Arbejdsgruppen havde ikke mulighed for selv at foretage undersøgelser og indsamle i stedet den allerede foreliggende viden med de begrænsninger, det gav, at nogle områder ikke eller kun i begrænset omfang var undersøgt.

Eksempler på problemer med arbejdsmiljøet

Af de undersøgelser, arbejdsgruppens rapport »Elevers og studerendes sikkerhed og sundhed« fra marts 1996 benyttede i kortlægningen, fremgår det, at elever og studerende udsættes for dårligt arbejdsmiljø. Fra rapporten skal nævnes:

– *generet af indeklimasympotomer*

»En undersøgelse af indeklimaet på Peder Lykke Skolen i København, der omfatter 735 elever fra 6 til 18 år, konkluderede, at elever og personale i dagligdagen er generet af indeklimasympotomer i større eller mindre grad«, s. 44.

– *træthed, hovedpine og koncentrationsbesvær*

Undersøgelse foretaget af HK-ungdom Nordjylland: »De mest fremherskende symptomer syntes ifølge besvarelserne at være træthed og tunghedsfølelse i hovedet samt hovedpine. Herefter led godt en